

Beretning for det pathologisk-anatomiske institut i 1905 / ved Francis Harbitz.

Contributors

Harbitz, Francis Gottfred, 1867-
Bulloch, William, 1868-1941
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Kristiania : H. Sogn's Bogtr, 1907.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/pz6k3db5>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. Conditions of use: it is possible this item is protected by copyright and/or related rights. You are free to use this item in any way that is permitted by the copyright and related rights legislation that applies to your use. For other uses you need to obtain permission from the rights-holder(s).

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

B

Det patho

inst

Ved prosekto

R. SØG

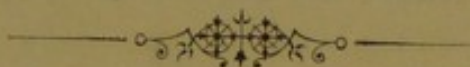
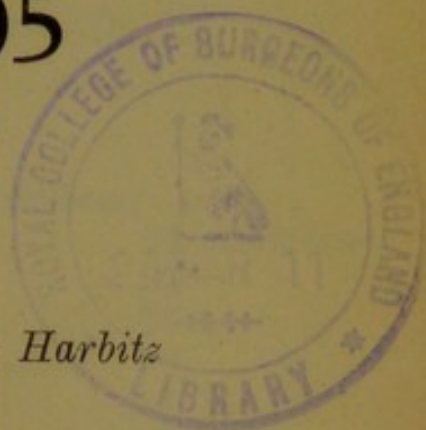
Beretning

for

15.

Det pathologisk-anatomiske institut i 1905

Ved prosector prof. dr. med. *Francis Harbitz*

Kristiania

H. SOGN'S BOGTRYKKERI, AKERSGD. 8

1907

Berlin

Pathologisch-anatomische

institute 1905

Von Prof. Dr. med. Victor Klemm

Klein

Dr. med. Victor Klemm

1905

Beretning

for

Det pathologisk-anatomiske institut i 1905.

Ved prosekter Prof. dr. med. *Francis Harbitz*.¹⁾

I. Obduktioner.

I aaret 1905 er der ved institutet foretaget 227 obduktioner:

For Medicinsk afdeling A	52	obduktioner.
- — — B	57	—
- Kirurgisk — A	23	—
- — — B	20	—
- Strube- og øre-afdelingen	7	—
- Nerveafdelingen	3	—
- Hudsygeafdelingen	10	—
- Øienafdelingen	1	—
- Barneafdelingen	10	—
Sum for Rigshospitalet	183	obduktioner.
For Kristiania fødselsstiftelse	7	—
For private læger er der dels paa dels udenfor institutet		
udført	37	—
	227	obduktioner.

Af de obducerede var 121 mænd, 106 kvinder.

Obduktionsmaterialet er dels ordnet tabellarisk, nemlig for de maligne svulsters; tuberkulosens vedkommende, forsaavidt denne sidste har været den direkte dødsårsag; disse tabeller vil faa forøget interesse, naar de kan sammenstilles for en længere række af aar. Dels er der sammenstillet kasus inden enkelte sygdomsgrupper.

Maligne svulster fandtes i 35 tilfælde, tab. 1 viser deres fordeling.

Nogle tilfælde af maligne svulster med mere eiendommelige lokalisationer skal anføres.

Mand, 72 aar. (Obd. 69). Hønsægstort karcinom i caput pankreatis, som havde infiltreret og obtureret ductus Wirsungianus og ductus choledocus; de to slyngede dilateret bagenfor obturationsstedet.

Beretningen er i alt væsentligt udarbejdet af 1ste assistent ved institutet cand. med. *Olaf Scheel*.

Tab. 1.

	Under 20 aar		21-25		26-30		31-35		36-40		41-45		46-50		51-55		56-60		61-65		66-70		Over 71 aar		Sum	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
<i>Carcinoma</i> ventriculi							1		2		1	1	1		1		2	1	1	1	1				7	4
coli et recti											1	1					1	1	1						1	2
ilei									1																	1
pankreatis											1												1		1	
uteri														1												1
mammae																										1
vesicae urinar.																				1						1
Sum							1	1	3	3	3	2	2	2	1	2	2	2	3	1	1	1	1	9	10	
<i>Sarcoma</i> claviculae																										1
pelvis																										2
cutis																										1
cerebri, cerebelli																										1
mediastini																										2
abdominis																										1
hepatis?																										1
Sum	1		1	1			1	1				1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	1
<i>Glioma</i> cerebri																										2
<i>Chorioepithelioma malignum</i>																										1
<i>Endothelioma</i> plevrae.																										1
durae mabris																										1
Sum for samtlige maligne svulster	1	1	1	1	1	1	1	1	5	5	5	4	3	2	2	2	3	2	3	2	1	1	2	13	22	
	1						2						3				5		5		2	3		35		

Kvinde, 50 aar. (Obd. 157). *Carcinoma mammae* med talrige metastaser, ogsaa til bensystemet, og infiltration af 9 spinalganglier; denne lokalisering havde ikke givet symptomer.¹⁾

Mand, 66 aar. (Obd. 90). *Adenocarcinoma ventriculi scirrhosum*; spredt udover hele tyndtarmens slimhinde fandtes talrige indtil 2-øre store flade svulster.²⁾ Saadanne sekundære carcinomer i tarmslimhinden er sjældne, hyppigere forekommer sekundære sarcomer, som i følgende tilfælde:

Kvinde, 34 aar. (Obd. 66). *Generel sarcomatose*, muligens udgaaende fra leveren, hvor svulstmasserne var størst; ogsaa her var der en udsaaning til tarmens slimhinde som tversgaaende svulster næsten paa hver slimhindefold.³⁾

En liden række hjernesvulster tør paaregne interesse:

1. *Mand, 27 aar.* (Obd. 3). *Gliom.* Tumor er uregelmæssig 3-kantet, 3: × 2 × 3 cm., sidder i og under bagerste del af venstre øverste frontalvinding og løbende nedover langs den mediale del af frontallappen. Udenfor svulsten var der i den omgivende hjernesubstans smaa hyperæmiske graarødlige flekker og desuden noget utydelige tegninger i capsula int.

2. *Mand, 41 aar.* (Obd. 67). *Gliom.* Lige under Centralganglierne paa højre side findes en svulstmasse, som naar langt fremover i frontallappen nær dens basis; svulstvævet indtager forreste del af nucl. lentiformis og en del af caput nuclei caudati, bøier længere bagover ned under nucleus lentiform. og indtager her capsula ext. og claustrum samt naar ud til den graa substans i insula Reilii; videre gaar den ud i højre temporallap, ved hvis spids den naar overfladen.

En mere speciel interesse knytter sig til en *herpes zoster*, som var optraadt 3 uger før døden; anatomisk fandtes nemlig foruden betændelsen af vedkommende spinalganglion ogsaa en affektion af rygmarven, som maa opfattes som en forplantelse af betændelsen fra spinalgangliet langs nerveskederne til spinalkandlen og herfra langs karrene ind i rygmarven, særlig dens graa substans.³⁾

3. *Kvinde, 37 aar.* (Obd. 111). *Gliom.* Der fandtes en noget ægformet 8: × 12 mm. stor svulst, som sad i forreste del af pons paa højre side og bugede overfladen frem.

4. *Kvinde, 48 aar.* (Obd. 98). *Sarcoma fusocellulare.* Afrundet, fåst svulst af 5—6 cm.s diameter i hinderne af højre sulcus frontal. sup.; den har trykket hjernesubstansen tilside uden at infiltrere den.

5. *Kvinde, 58 aar.* (Obd. 100). (Diakonisseanstaltens sygehus). *Sarcoma fusocellulare.* Fast, hvid, vel valnødstor tumor i venstre side af cerebellum; den tryktes at udgaa fra hinderne og har trykket hele venstre side af pons og medulla oblongata ind, saa der er et dybt søk svarende til n. facialis og acusticus. 1 maaned før døden blev hun soporøs uden egentlig forudgaaende sygdom. Der var parese i extremiteterne paa venstre side, senere ogsaa paa højre side.

6. *Mand, 54 aar.* (Obd. 217). *Tumor cerebri*, metastase fra et lidet adenocarcinoma ventriculi. Rundagtig blød svulst af 4,5—5 cm. diameter i og under bagerste parietal-vinding paa venstre side (gyrus angularis og supramarginalis); den trækker sig næsten fra overfladen ned i centrum semiovale uden at naa centralganglierne; den har dels fortrængt, dels infiltreret den omgivende hjernesubstans. Der fandtes udtalt hjernetryk.

Tuberkulose som vigtigste sygdom fandtes i 30 tilfælde. I tab. 2 er lokaliseringen opført, eftersom processen har været særlig fremtrædende eller ogsaa med

¹⁾ Kasus er publiceret i „Norsk magazin for lægevidenskaben“ 1906 s. 91 af Dr. Scheel.

²⁾ Demonstreret i med. selskab af dr. Petersen (Forh. 1905 s. 173).

³⁾ Publiceret af dr. V. Magnus i „Norsk magazin for lægevidenskaben“ 1906 s. 1429.

større sandsynlighed har dannet udgangspunktet for den videre spredning (glandeltuberkulosen). Hvor tuberkulosen har været af relativ underordnet betydning, er den ikke opført, ligesom den obsolete og latente tuberkulose paa grund af det forholdsvis ringe materiale ikke er medtaget

Tab. 2.

	Und. 1 aar	1—5	6—10	11—15	16—20	21—30	31—40	41—50	51—60	61—70	Sum
Tuberculosis pulmonum	1	1	1		1	3	4	2		1	14
gland. lymph. general. . . .		1				2					3
gland. thoracis (et colli) . .		3		1		1					5
gland. abdominis								1			1
renis					1						1
urogenitalis								1			1
genitalium femin.					1						1
genus						1					1
columnae vertebral.								1			1
peritonaei									1		1
Tuberc. soliban- med. obl. . .									1		1
Sum	1	5	1	1	3	7	4	5	2	1	30

Flere af disse tuberkulosestilfælde er af interesse.

Hos en 30 aar gammel mand, (obd. 178), hvor de ældste tuberkulose forandringer syntes at sidde i lymfeglandlerne i thorax, var der i *ductus thoracicus* omtrent i hvide med aortabuen et ertstort focus, hvor væggen var ulcererende, belagt med degenererede masser ind mod lumen. Der fandtes desuden bl. a. miliær spredning til lunger, nyrer og lever.

Som en eiendommelig lokalisation af tuberkulosen fandtes hos en 57 aar gammel kvinde, (obd. 65), en kuglerund *solitærtuberkel* af 2,5—3 cm. diameter i høire side af *medulla obl.*, hvor den bugede bunden af 4de ventrikel frem og naaede fra nederste del af *colliculus facialis* til lidt ind under *striae medullares*. Af tuberkulose ellers fandtes kun kitfoci i bronchialglandlerne.

Hos et 8 maaneders guttebarn (obd. 77), var der udbredt lungetuberkulose med en over hønseægstor *kaverne* i den ene lunge; desuden ostede glandler paa halsen og i thorax, ligesaa var glandlerne i mesenteriet og bag peritonæum sterkt forstørrede og ostede, medens der i tarmen kun fandtes spredte smaa saar.

Hos en 25 aar gammel mand (obd. 88), fandtes en udbredt *tuberkulose osteomyelit* i sternum og ribbenene, uden at plevra eller pericard var angrebet.

I et tilfælde af lunge- og glandeltuberkulose hos en 38 aar gammel mand, (obd. 34), var en *glandel* mellem bagre pharynxvæg og columna ramolleret, og tidt foran den fandtes en vel valnødstor absces, efter udseendet at dømme ogsaa tuberkuløs; den havde trængt epiglottis og plica ary-epiglottica tilvenstre; det ledsagende glottisødem var den umiddelbare dødsarsag.

Sekundær tuberkulose i *ventrikelslimhinden* fandtes 1 eller muligens 2 gange.

Hos en 14 maaneder gammel pige, (obd. 155), med udbredt tuberkulose i glandelsystemet, lunger og tarmkanal fandtes i ventrikelslimhinden enkelte hampefrøstore tuberkler, tildels med ulceration.

Hos en 33 aar gammel mand, (obd. 56), med lungetuberkulose og spredte tarmsaar fandtes et ældre ulcerus i øsofagus's slimhinde et par cm nedenfor larynx og 12—15 ulcerationer i ventrikelslimhinden, fra cardia til pylorus, med ophøiet, fortykket eller ogsaa med undermineret rand og uren bund, som ikke naaede muscularis; muligens disse saar tør opfattes som tuberkuløse; mikroskopisk fandtes i et ventrikululcus et nekrotisk focus i randen og lymfocytinfiltration i bunden, men ingen kæmpeceller.

Til tuberkulose bør ogsaa regnes to tilfælde af *gangraena cachectica infantum*, som ikke er opført i tabellen. Det var et 10 maaneder gl., (obd. 48), resp. 2⁹/₁₂ aar gl. pigebarn, (obd. 143), hos begge var der udbredt glandeltuberkulose i thorax og abdomen, i lungerne; hos den ene desuden saar i tarmen og enkelte tuberkler i lever og nyrer, hos den anden tuberkler i thymus, et tvilsomt tarmsaar og peritonæaltuberkulose.

Muligens bør under tuberkulose ogsaa opføres et tilfælde, hvor der hos en 51 aar gammel mand, (obd. 14), fandtes en række tilhelede glatte cirkulære ar i ileum; de indtog tildels hele barmens omkreds og havde bevirket strikturer. Foruden et par friskere, glatte ulcerationer i tyndtarm og rectum fandtes udbredt amyloiddegeneration, ogsaa i tarmvæggen; desuden var der et luetisk ar paa penis; diagnosen af den overordentlig sjældne tyndtarmssyfilis kunde derfor ogsaa ligge nær, saa meget mere som der ikke fandtes andre tuberkuløse lokalisationer.

Syfilis. Da syfilis utvilsomt er forekommet adskillig hyppigere end det er diagnosticeret paa sektionsbordet, anføres ikke her, hvor ofte syfilis er anatomisk paavist; flere herhen hørende tilfælde vil blive nævnt under organsygdomme.

Konstitutionssygdomme.

Diabetes mellitus kom 4 gange til sektion. Den pathologisk-anatomiske interesse er her først og fremst knyttet til pankreas, som ofte findes atrofisk ved diabetes (vægt hos voksne 90—120 gr.); en speciel opmærksomhed har i det sidste været rettet paa de Langerhans'ske cellehobe¹). I 3 af tilfældene har de været nærmere undersøgt.

1. Pige, 13 aar, (obd. 18). Pankreas atrofisk, vægt 30 gr. Mikrosk. normal struktur med vedligeholdte L.'s hobe.
2. Kvinde, 42 aar, (obd. 168). Pankreas atrofisk, vægt 55 gr.
3. Mand, 33 aar, (obd. 210). Pankreas vægt 47 gr., L.'s hobe vedligeholdt. I et præp. fra caput fandtes mikrosk. interstitiel betændelse og blødninger.
4. Mand, 61 aar, (obd. 136). Pankreas vægt 120 gr., sterkt fedtinfiltreret, saa der kun sees spredte graalige kjertellapper fordelt i fedtvævet. Mikrosk. sees de fleste L.'s hobe i deres centrale del omdannet til en degenereret masse, hvor der delvis kan skjelnes cellekonturer, undertiden med kjernerester, i enkelte findes ogsaa fibrøse drag; nogle steder er næsten en hel L.'s hob degenereret med undtagelse af en perifer rand. Det øvrige kjertelvæv er idethele vel vedligeholdt.

Pernicios anæmi blev obduceret 2 gange. I det sidste har man lagt vægt paa atrofi og betændelse i tarmtractus; i det ene tilfælde, som gjaldt en 44 aar gl. mand, (obd. 6), fandtes mikrosk. i ventrikulens slimhinde betydelig forøgelse af stromaet med lymfocytinfiltration, særlig i de dybeste dele af kjertellaget; kjertlerne

¹ Cfr. prof. Harbitz's oversigt over dette emne i „Norsk magazin for lægevidenskaben“ 1902, s. 351 og s. 677.

er sparsommere end normalt. Ogsaa i jejunum er der adskillig celleinfiltration og kjertlerne er aftaget i antal. Benmarven i femurs diafyse mørk rødfarvet.

Akut levkæmi forekom en gang hos en 3 aar gammel gut (obd. 154).

Septiske og pyæmiske lidelser.

Endel dødelig forløbende *purulente lidelser* havde tildels en usædvanlig lokalisation:

1. Hos en 32 aar gammel mand (obd. 25) fandtes en *absces paa halsen*, som indeholdt nogle spiseskeer tykt pus og syntes at være udgaaet fra en perichondrit i cartilago thyroidea. Sekundært fandtes empyem og miltsvulst.
2. Hos en 70 aar gammel kvinde (obd. 94) fandtes en begrænset *purulent infiltration i hjertemuskulaturen*. Den grænsede op til og syntes at være forplantet fra et endocarditisk focus paa bagerste aortaklap og viste sig at indeholde talrige korte streptokokkjæder. Coronararterierne var fri. Der var ogsaa miltsvulst.
3. Hos en 7 aar gammel pige (obd. 139), udviklede der sig efter en oesofagotomi en begyndende flegmonøs betændelse, og ved obduktionen fandtes væggen af vena anonyma usureret; pat. var død under en venøs blødning fra operations-saaret. I høire hjerte fandtes talrige luftblærer, men ikke finblæret blodskum; muligens luftemboli fra den arroderede vene har været den umiddelbare dødsårsag.
4. Hos en 65 aar gammel mand (obd. 204) var dødsårsagen en purulent *flegmonøs betændelse i plica ary-epiglottica* med glottisødem: i det infiltrerede væv fandtes talrige streptokokkjæder; sekundært havde der udviklet sig en hypostatisk pnevmoni.

Som udgangspunkt for 5 udtalte *pyæmier* fandtes: 1. *Suppuration i hofte-leddet*. 2. Hos en 6 aars gut muligens en *angina*. Hos denne pat. udviklede der sig en akut gul leveratrofi beroende paa streptokokinfektion¹⁾. 3. *Purulent endometrit*. 4. *Vulnera manus* (fik under arbejde med en sildetønde rifter i fingrene). 5. *Omphalophlebitis* og *arteriitis suppur.* hos et 19. døgn gammelt spædbarn.

Diffus fibrinøs og purulent *peritonit* fandtes i ikke mindre end 40 tilfælde med følgende udgangspunkt:

Appendicit 6.

Tuberkuløse tarmsaar med perforation 6.

Hernia incarcerated. operata 4.

Ileus 3.

Tarminvagination 2. (Hos en 2 døgn gammel gut var ileum invagineret i den aabenstaaende ductus omphalo-mesentericus).

Carcinoma ventriculi med perforation 2.

Ulcus ventric. perf. 1.

Tyfus abdom. med perforerende tarmsaar 1.

Enteritis necrotica coeci med perforation 1.

Enteritis acuta kunde antages at danne udgangspunktet i 2 tilfælde — hos en 3 aar gammel pige og hos et hereditært luetisk 2 maaneder gammelt barn; hos den sidste kunde peritoniten vel ogsaa være „idiopatisk“, saaledes som den maatte opfattes hos et andet 1½ maaned gammelt hereditært luetisk barn.

Abscessus subhepaticus 1.

¹⁾ Tilfældet er beskrevet af prof. Harbitz i „Norsk magazin for lægevidenskaben“ 1906 s. 48.

Puerperal-infektion 1.

Pyæmi 1.

Croupøs pnevmoni 1, forplantet fra purulent plevrit.

Endelig optraadte peritonit 6 gange i tilslutning til laparotomier for forsk. lidelser.

Forgiftninger.

Et tilfælde af akut *kviksolvforgiftning* gjaldt en 25 aar gammel mand (obd. 1130). Sektionen viste det sædvanlige billede ved Hg.-forgiftning: Akut gastrit, akut mæfrit med fedtdegeneration, fedtdegeneration af leveren, blødninger og ulcerationer i tandkjød og svælg, nekrotisk betændelse i colon.

Ved et tilfælde af *kloroformdød* (obd. 45) under narkose fandtes hjertet fedt-infiltreret med dilatation og hypertrofi.

Sygdomme i centralnervesystemet.

Foruden hvad der tidligere er anført under maligne svulster og tuberkulose fandtes: *Apoplexi* 5 gange.

Emollition 5. I et tilfælde (obd. 85) udviklede der sig efter operativ fjernelse af et anevrysme paa a. carotis int. en opadstigende thrombose af carotis int. og dens grene.

Purulent meningit 8, deraf 3 otogene, 2 ved infektiøs endocardit, 2 ved croupøs pnevmoni og 1 traumatisk. Meningitis cerebro-spinalis 1.

Tuberkuløs meningit 3

Hjerneabsces 1 (obd 176); traumatisk; han faldt 7 uger før døden paa hovedet og fik et saar, som tilhelede paa 14 dage. Om sammenhængen mellem traumat og hjerneabscessen er senere afgivet særskilt erklæring til rigsforsikringsanstalten; spørgsmaalet gjaldt, hvorvidt abscessen skyldtes infektion fra saaret i baghovedet direkte eller ad hæmatogen vei, eller om en ved obduktionen paavist pnevmoni kunde antages for det sandsynlige udgangspunkt. Det første blev erklæret for overveiende sandsynligt.

Otogen sinus thrombose 2.

Akut encephalit 1 (obd. 164); i lobus temp. dext. og i gyri corp. callosi. Kasus vil blive særskilt publiceret.

Kronisk meningo-encephalit forekom hos en paralytiker (obd. 179); mikr. fandtes i hjernens corticalis og pia bl. a. infiltration i karskederne af „plasmaceller“, et fund, som tillægges betydning for den anatomiske diagnose af paralysis generalis.

Hos en 19 aar gammel mand (obd. 212), død af *otogen sinus-thrombose*, fandtes en eiendommelig *kronisk meningo-encephalit* med mikrogryi i venstre hemisfære omkring fossa sylvii; pia var her fortykket, gryi smale faste, smaaknudrede; venstre sideventrikel var sterkt udvidet-særlig bagerste og nederste horn, som gaar ud i temporal- og occipital, lappen paa den afficerede side; mikrosk. saa man i de atrofiske gryi, at corticalis var fuldstændig erstattet af gliavæv. Patienten havde (oplysningerne er indsamlede af dr. Scheel) fra 13aarsalderen havt stadige epileptiforme anfald, tildels med aura; han stod sterkt tilbage i aandelig udvikling. Hans far oplystes at lide af en hemiplegi, antagelig paa luetisk basis.

Atrofia cerebri fandtes hos 2 sindssyge; hos en 70 aar gl. mand veiede hjernen 1140 gr., hos en 42 aar gammel kvinde 1100 gr.

Afløben *poliomyelit* 1.

Sygdomme i hjerte og kar

fundtes i 36 tilfælde som den væsentligste lidelse, i halvparten som afløben eller frisk endocardit. Et par tilfælde skal nævnes.

Mand, 55 aar (obd. 70). Sklerose og delvis tilstopning af *hjerterets coronararterier*; der fandtes et større friskt infarkt i forreste væg og et mindre parti opad bagtil, hvor væggen var fibrøs, fortyndet og bugede sig skaalformet udover, altsaa et begyndende hjerteanevrisme i arret af et gammelt infarkt.

Af karsygdomme fandtes 2 tilfælde af *anevrisme*; i det ene, hos en 35 aar gl. luetiker (obd. 105), havde et anevrisme paa aorta thoracica rumperet ind i venstre pleurahule; det andet gjaldt en 51 aar gammel mand (obd. 146) med anevrisme art. popliteae; efter ruptur med paafølgende operation indtraadte gangræn af underextremiteten. Ved sektionen fandtes et gumma testis — han var inficeret 4 aar tidligere.

Hos en 37 aar gammel mand (obd. 165), død af hjertefeil, fandtes en cirkulær *forsnevring af aorta ved arret efter ductus Botalli*; her er aorta normalt ofte lidt trangere end ovenfor og nedenfor, men sjelden saa meget som her, hvor vidden af aorta ved arret maalte 3,5 cm., medens den lidt nedenfor, ved afgangenen af 1ste intercostalarterie, maalte 5,3 cm. Om forsnevringen havde voldt cirkulationshindring, lod sig ikke bedømme.

Sygdomme i nyrer og urinveie

af betydning fandtes i 11 tilfælde; af 3 *cystopyelonefrit* skyldtes de to prostatahypertrofi; ved den 3die (obd. 5) fandtes en nekrotiserende enterit i ileum, som opfattedes som uræmisk.

Kronisk nefrit fandtes 5 gange.

Hos en 8 maaneder gammel gut (obd. 192) fandtes en *akut interstitiel hæmorrhagisk nefrit* med hjertehypertrofi.

De *unilaterale nyreanomalier* har stor praktisk betydning, særlig for nyrekirurgien, og forekommer ikke saa sjelden; her skal nævnes nogle eksempler paa saadanne mere tilfældige sektionsfund:

1. Kvinde, 22 aar (obd. 123). Høire ureter er oblitereret; høire nyre er ganske liden, veier med rigeligt fedtvæv 60 gr. Paa snit findes kun en tynd kapsel corticallsubstans af 1—2 mm. bredde. Calyces er udvidede og fyldt dels med et vandklart indhold, dels med en tynd graahvid kitagtig masse, enkelte er fulde af smaa flade konkrementer. Mikrosk. fandtes ingen tegn paa tuberkulose; sandsynligvis foreligger en medfødt ureterstriktur og medfødt hydronefroze, herfor taler ogsaa den kompensatoriske hypertrofi af venstre nyre, som veiede 220 gr. og havde normalt udseende.
2. Kvinde, 46 aar (obd. 171). Venstre nyre veier 240 gr. og er overalt gjen-nemsat af cystøse rum med et gelatinøst indhold; af nyresubstans sees kun sparsomme, utydelige rester af corticalis, mere af pyramiderne. Høire nyre var hypertrofisk, vægt 300 gr., og viste tegn paa en hæmorrhagisk nefrit, som maa sættes i forbindelse med en tilstedeværende akut verrukøs og polypøs endocardit.
3. Mand, 59 aar (obd. 180). Høire nyre er reduceret til en flad, 5—6 cm. lang og 4—5 cm. bred kage, hvis form ikke har nogen lighed med en nyre. Der findes kun ubetydelige rester af nyresubstans, idet snitfladen for det meste bestaar af fedt. Ved ureter intet at merke. Ved denne formodentlig medfødt atrofi skulde man vente kompensatorisk hypertrofi af venstre nyre; denne havde imidlertid omtrent normal størrelse, og forklaringen hertil var en kronisk nefrit med betydelig skrumpling.

4. Mand, 55 aar (obd. 202). Venstre nyre og ureter mangler totalt. Høire nyre er forstørret, vægt 280 gr., normal substans.

Hertil kan føies et tilfælde af *hesteskonyre* hos en 18 aar gammel mand (obd. 104). Der findes kun én nyre; den ligger som en flad kage over promontorium og rager ned i det lille bækken. Karrene forløber omtrent fra det sædvanlige sted eller noget lavere ned til nyren. Der er to ureterer, en paa hver side, ligesaa 2 hili, som ikke ligger symmetrisk. Nyren veier 260 gr. Ved gennemskjæring viser den utydelig anordning som to sammensmeltede nyrer.

Af mere pathologisk-anatomisk interesse er et tilfælde af obsolet tuberkulose i en *binyre* (obd. 75) med *kompensatorisk hypertrofi af den anden*. Det gjaldt en 74 aar gammel mand; af høire binyre fandtes kun mere og mindre isolerede rester indleiret i fedtvæv, det hele veiede 1,9 gr.; mikrosk. fandtes i disse stykker saavel cortical- som medullarsubstans, men nogle var gjennemsat af tuberkuløst granulationsvæv med kjæmpeceller og typiske tuberkler, tildels fibrøst omdannede. Venstre binyre veiede 6,2 gr. (lidt over middels); dens tykke, knudrede form og brede, foldede corticalis tydede paa hypertrofi, og udenfor kapslen laa en accessorisk binyre af usædvanlig størrelse, $\frac{1}{2}$ ert stor. Ogsaa i fedtvævet omkring høire binyre fandtes smaa accessoriske binyrerester.

Binyretuberkulosen maa sættes i forbindelse med en spondylitisk kyfose, hvis spids dannedes af resterne af 5te—11te dorsalhvirvel, hvis corpora var mere eller mindre destruerede. I 1-aarsalderen var han faldt ud af vinduet ned paa gaden, efter dette blev han krum i ryggen. Ellers fandtes intet spor af tuberkulose.

Sygdomme i respirationsorganerne

Foruden tuberkulose, fandtes 27 gange; i 16 tilfælde forekom *croupøs pnevmoni*, en gang hos et 4 maaneder gammelt barn.

Difteria laryngis fandtes 2 gange; *traumatisk larynxstriktur* (efter suicidiumsforsøg) med larynxødem 1 gang.

Fordøielseskanalen.

Tyfus abd. forekom 2 gange, *ulcus ventriculi* med blødning 1 gang.

Hos en 62 aar gammel mand, død af carcinoma recti, fandtes i colons slimhinde 20—30 smaa *adenomatøse polyper*.

Af *hernier* skal nævnes et *hernia diaphragmatica*¹⁾ hos en 62 aar gammel kvinde (obd. 120). Hele ventrikelen og en 10 cm. lang anse af colon transv. med oment. maj. fandtes i venstre plevrahule uden broksæk. Aabningen i diaphragma sad ved siden af hiatus oesophageus og gav plads for 2 fingre ved siden af brokindholdet. Hun havde i 3 aar lidt af cardialgiske smerteanfald; incarcerationssymptomerne optraadte 6 dage før døden uden nogen leilighedsaarsag.

Gummata hepatis med cirrhose fandtes hos en 46 aar gammel kvinde.

Af andre dødsårsager skal nævnes *fractura columnae*, *drukning*, *dystrophia musculorum progressiva*, *dermatitis exfoliativa*, som hver forekom 1 gang.

Misdannelser.

Et *vitium congenitum* i tarm- og urogenitaltractus hos en nyfødt har væsenlig pathologisk-anatomisk interesse.

Hos et 1 maaned gammelt pigebarn (obd. 181) fandtes et *teratom adorsi*;²⁾ dets basis var 3 dorsalhvirvlers proc. spinosi spaltet, og basis havde fæste paa rygmarvshinderne; ved traktion paa rygmarven var der dannet en hydromyeli.

¹⁾ Publiceret af dr. *Hansteen* i „Norsk magazin for lægevidenskaben“ 1906 s. 85.

²⁾ Kasus vil blive publiceret af reservelæge dr. med. *P. Bull.*

II. Indsendte obduktionsorganer og præparater.

Ved *tilsendte organer fra 16 sektioner* udenfor institutet fandtes:

Abscessus cerebri	1
Anevrysma aortae et art. anonymæ . . .	1
Carcinom	2
Cirrhosis hepatis etc.	1
Cysto-pyelo-nefrit	1
Endometrit med perforation af uterus og peritonit (abort?)	1
Endothelioma duræ matris	1
Pericarditis	1
Poliomyelit	1
Polypus ventriculi	1
Ruptura aortae	1
Sarcoma	1
Tuberkulose	1
Ulcus ventriculi et duodeni	1
Normale organer	1

Da for det meste kun enkelte organer blev tilsendt, skal tilfældene ikke nærmere omtales, kun skal nævnes et ulcus ventriculi et duodeni hos en 71 aar gl. mand, som (efter oplysninger fra dr. *Heimbeck*) havde haft smerter i 2 aar og døde af blødninger. I pylorus og duodenum fandtes et glat ulcus, i hvis bund en gren af art. pancreatico-duodenalis laa blot med parietal usur af væggen.

Videre skal nævnes en spontan *ruptura aortae asc.* hos en frisk 23 aar gl. mand.¹⁾

I 1905 er modtaget og undersøgt 843 „præparater“ foruden organerne fra de nævnte 16 obduktioner udført af læger udenfor institutet. Af disse 843 præparater gjælder de 38 gjentaget undersøgelse af samme lidelser hos samme patienter tidligere i aarets løb. I 8 andre tilfælde kom vedkommende patient til sektion.

Af samtlige 859 præparater og sektionsorganer kom fra:

Rigshospitalet	331
Kristiania fødselsstiftelse	69
Læger og sygehuse i Kristiania	339
Læger og sygehuse udenbys	119
Ukjendt afsender	1

Saagodtsom alle præparater skriver sig fra operationer og er mikroskopisk undersøgt.

Tilfælde af carcinom, sarcom, andre maligne samt af nogle benigne svulster og af kirurgisk tuberkulose er opført tabellarisk for at give oversigt over lokalisation og fordeling efter alder og køn. I disse tabeller medtages kun tilfælde, som 1ste gang er kirurgisk behandlet, derimod ikke recidiver, selv hvor der ikke tidligere vides at være indsendt præparat fra casus til laboratoriet. Herved tilsigtes, at tabellerne sikrere skal kunne benyttes i statistisk øiemed og sammenstilles med fremtidige tabeller fra laboratoriet, udarbejdet paa samme maade, idet man da ikke vil risikere, at samme tilfælde opføres mere end én gang, som let kunde ske, naar f. ex. patientens navn ikke var opgivet. I samme hensigt medtages ikke her præparater fra tilfælde, hvor pat. senere i aaret kom til sektion, idet disse tilfælde er opført under obduktioner.

138 nye tilfælde af *karcinom* undersøgtes (tab. 3).

¹⁾ Tilfældet vil blive beskrevet af dr. *Hansteen*.

Carcinoma	Alder:	Kjøn:	Alder												Sum
			71						71						Sum
			M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
G. labii															2
- linguae															1
- oris															2
- maxillae sup., antri Highmori															4
- ventriculi															3
- coli, recti et ani															9
- laryngis															2
- pharyngis															2
- gland. thyreoideae															1
- reg. parotideae															1
- renis															1
- vesicae urinar.															1
- prostatae															4
- vulvae															24
- uteri															7
- ovarii															2
- vaginae															1
- penis															37
- mammae															7
- cutis faciei															1
- — pedis, cruris															1
- — digiti															1
- ulcus rodens															1
Adenocarcinoma metastat. ad															
ingvinem															1
Totalsum			1	4	7	11	10	11	7	18	20	11	12	5	37
															99
															138

¹⁾ endotheliom? ²⁾ efter ulcus.

Tab. 4.

Sarcoma	Alder:	5 aar og der- under		6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	66-70	71 aar og derover	Sum
		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
S. femoris						1							1	1		1		2
- tibiae				1														1
- paa benet ellers	1				2													1
- pelvis?																		2
- reg. perinei	1																	1
- columnae								1										1
- digiti						1		1		1						1		3
- paa armen																		1
- claviculae, reg. sternalis										2	1							1
- axillae, fossae supraclavic.						1												1
- maxillae, gingivae	1			1							1		1	1				2
- colli, reg. submax.				1														1
- retroperitonealis										1								1
- bulbi	1																	1
- orbitae, gland. lacrym																		1
- cutis	1												1 ¹	1				2
- nasi																		1
- faciei																		1
- mediastini																		1
- ovariorum																		3
- renis																		1
- ukjendt lokalisation																		1
		1	4	2	1	3	2	3	1	2	1	1	3	1	1	2	3	20
		5	3	3	3	5	3	2	2	7	1	3	4	3	1	3	4	49
Totalsum																		

¹⁾ Metastase (fra sarcom i columna?) ²⁾ Endothelium?

Desuden var diagnosen i 3 tilfælde tvilsom.

2 tilfælde udmerkede sig ved *langvarigt forløb*:

1. Kvinde, 50 aar. (P. P. 156. Dr. *Malthe*). Opereret for 17 aar siden for cancer mammae dextrae. Der fandtes nu endel glandler i høire fossa supraclav. af optil hasselnødsstørrelse; nogle af disse viste sig mikrosk. tæt gjennemsat af karcinomvæv.
2. Mand, 74 aar. (P. P. 419. Fra dr. med. *Joh. Nicolaysen*). Ertstor svulst ved indre høire øienkrog i 30 aar, begyndte at voxe og ulcerere for $\frac{1}{2}$ aar siden. Mikrosk. diagnose: Carcinoma simplex (endotheliom?)

Af *karcinomrecidiver* undersøgtes 19.

Af *sarcom* undersøgtes 49 tilfælde (tab. 4).

Desuden var diagnosen i 1 tilf. tvilsom.

Ogsaa i 2 tilfælde af *sarcom* var *forløbet langvarigt*; det ene gjaldt en mand, 55 aar. (P. P. 603. Fra dr. *Matheson*). Siden konfirmationsalderen en stillet kronestykkestor svulst paa høire laar. Efter et trauma for 3 mdr. siden har den blødet sterkt og tiltaget i bredde. Mikrosk.: Spolcellet sarcom.

Recidiv af sarcom undersøgtes 14 gange.

Af *andre mal. svulster* undersøgtes 15 tilfælde; i 2 kunde diagnosen være tvilsom.

Alder:	Kjøn:	Andre maligne svulster:					
		M.	K.	M.	K.	M.	K.
Under 15 aar							
16—20							
21—25							
26—30							
31—35							
36—40							
41—45							
46—50							
51—55							
56—60							
61—65							
66—70							
Ukjendt alder og kjøn							
Sum							

Tab. 5.

¹⁾ 1 tvilsom. ²⁾ sarcom? nævus? ³⁾ 2 aar, ⁴⁾ aar.

Af de saakaldte „endotheliomer“, der ofte udmerker sig ved sit langvarige og forholdsvis benigne forløb, skal nævnes:

1. Mand, 43 aar. (P. P. 673. Fra dr. *Arnesen*). I 20 aar havt en liden svulst i huden lige under nederste øielaag; den havde let for at bløde, i den sidste tid er omgivelserne noget fortykket.
2. Mand, 27 aar. (P. P. 809. Fra *Stavanger sygehus*). Siden konfirmationsalderen bemærket en knude foran venstre øre (i parotis); langsom væxt til kastanjes størrelse.
3. Mand 69 aar. (P. P. 134. Fra dr. *Kolstad*). I nogle maaneder en svulst paa nederste venstre øielaag. Mikrosk.: Endothelioma?
4. Mand, 68 aar. (P. P. 386). Tumor paa overlæben.
5. Mand, 34 aar. (P. P. 737). En liden klump i overlæben. Mikrosk.: Myxo-endotheliom.
6. Kvinde, 60 aar. (P. P. 743. Fra *Stavanger sygehus*). For 6 uger siden bemærkedes en knude under venstre kæverand; har tiltaget til dueægs størrelse. Mikrosk.: Myxo-endotheliom.
7. Kvinde, 47 aar. (P. P. 113. Fra dr. *H. Sundt*). En liden svulst ved flexorsenen paa en finger, varighed et par aar. Mikrosk.: Endothelioma hæmangiomatosum (angioma?)

Hyperneform:

1. Mand, 44 aar. (P. P. 171).
2. Kvinde, 51 aar. (P. P. 757)
3. Kvinde, 62 aar. (P. P. 536).

Benigne svulster.

Af uterusmyomer undersøgtes 40, ovarialcystomer 29, ovarielle dermoidcyster 10, benigne mammatumores hos kvinder 30, fordelingen efter alder fremgaar af

Tab. 6.

<i>Benigne svulster:</i>	Alder:	11—15	16—20	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	56—60	61—65	Over 71	Ukjendt alder	Sum
Myoma uteri			1		2	6	10	8	8	3				2	40
Cystoma ovarii			2	3	3	3	3	5	1	3	3	1		2	29
Ovarielle dermoidcyster . . .			2	2	3			1	1		1				10
Godartede mammasvulster hos kvinder		1	5	3	6	6	1	5	1	1			1 ¹		30

¹⁾ Malign?

Af andre benigne svulster undersøgtes 57, deriblandt et kastanjestort *adenoma mammae* hos en 51 aar gammel mand (P. P. 256).

Videre forekom 3 rectumpolyper hos barn:

1. Pige, 7 aar. (P. P. 236). Bønnestor polyp med 1 cm. lang stilk.
2. Pige, 11 mdr. (P. P. 289. Fra dr. *Gabrielsen*). 2 gange er der afgaaet en vævsklump med afføringen; den sidste valnødstor, viste mikr. struktur af en polyp. Har havt rectumprolaps.
3. Gut, 2¹/₄ aar. (P. P. 328. Fra dr. *Hoel*). Lider af anusprolaps; under et prolaps afgik en spansknødstor polyp.

Af *tuberkulose* undersøgtes 76 præp., desuden 3 recidiver. Det nærmere er anført i tab. 7.

Aktinomykose er fundet 6 gange.

1. 22 aar gml. tjener (P. P. 186). I pus fra en absces paa venstre side af brystet og i expektoratet fandtes aktinomykosekorn.
2. 25 aar gml. naatlørsk (P. P. 464. Fra Stavanger sygehus). I løbet af $1\frac{1}{2}$ aar 4 abcesser og infiltrater paa v. kind, langs kjæveranden og under denne. I tilsendte granulationsvævsmasser fandtes rosetter.
3. Kvinde, 59 aar (P. P. 572). I pus fra en liden absces over symfyen fandtes typiske korn.
4. Mand, 25 aar (P. P. 677). Fra en absces over kjæven, fyldt med chokoladefarvet pus, paavistes aktinomykosekorn.
5. Mand, 49 aar (P. P. 810. Fra Stavanger sygehus). For 3 mndr. siden en haard knude under h. angulus maxillae, som senere er tiltaget. I snit fandtes aktinomykosekorn.
6. Gut, $4\frac{1}{2}$ aar (P. P. 856. Fra Stavanger sygehus). I løbet af 8 uger 3 abcesser paa v. kind og i v. tinding. I snit paavistes aktinomykosekorn.

En 2—3 mndr. gammel mastit (P. P. 161) imponerede til en begyndelse som aktinomykose, idet der i de talrige smaa granulationsvævsfoci fandtes et stort antal gulhvide eller næsten rent hvide korn af optil knappenaalshoveds størrelse. De viste mikrosk. en rosetlignende anordning med radiær stribning af stor lighed med aktinomykosekorn, men opfattedes efter nærmere undersøgelse som rosetter af fedtsyrenaale.

Den exstirperede processus vermiformis i tilfælde af *Appendicit* undersøgtes 14 gange. I 2 tilfælde fandtes *Oxyuris* i lumen af appendix; om dette er et rent tilfældigt bifund eller om parasiterne kan have spillet nogen større rolle skal lades uafgjort.

1. Pige, 7 aar (P. P. 364. Fra dr. Egeberg). Har tidligere flere gange haft anfald af smerter i højre side af underlivet. $20\frac{1}{5}$ pludselig syg med symptomer paa *Appendicit*, næste dag temp. over 40° , p. 150; ved operation samme dag fandtes appendix noget stor og injiceret, ingen peritonit. Appendix var fyldt med oxyuris. Mikrosk. fandtes lette tegn paa betændelse i slimhinden.
2. Kvinde, 19 aar (P. P. 774. Fra dr. Rode). Stadige smerteanfald i højre side af underlivet det sidste aar, saa hun ret som det var maatte bore haanden ind i siden. Om feber har været tilstede vides ikke. Ved operation fandtes proc. vermif. noget stiv, fortykket og injiceret, sparsomt indhold. Omkring adnexa paa højre side var der nogle adhærencer. I den tilsendte appendix fandtes nogle faa exemplarer af oxyuris. Mikrosk. kunde betændelse ikke paavises i slimhinden.

I 91 tilfælde forelaa *betændelsesprocesser* af en eller anden art.

Der er 128 gange undersøgt *udskrabninger* og prøveexcisioner fra uterus. 16 gange fandtes carcinom., 2 gange tuberculose. I de øvrige tilfælde forelaa godartede processer.

Af andre præp. skal anføres:

Tubargraviditet	8
Meningocele	1
Misfoster	2
Leproma iridis	1
Tænia mediocanellata	3
Botriocephalus latus	1 — hos en 45 aar gl.

mand, som den sidste tid havde opholdt sig i Sverige (Enköping).

III. Barneobduktioner.

Der er, væsentlig for Kristiania fødselsstiftelse, foretaget 40 obduktioner af børn, for det meste nyfødte.

15 levede ved fødselen.

20 var dødfødte.

5 var aborter.

Døden skyldtes:

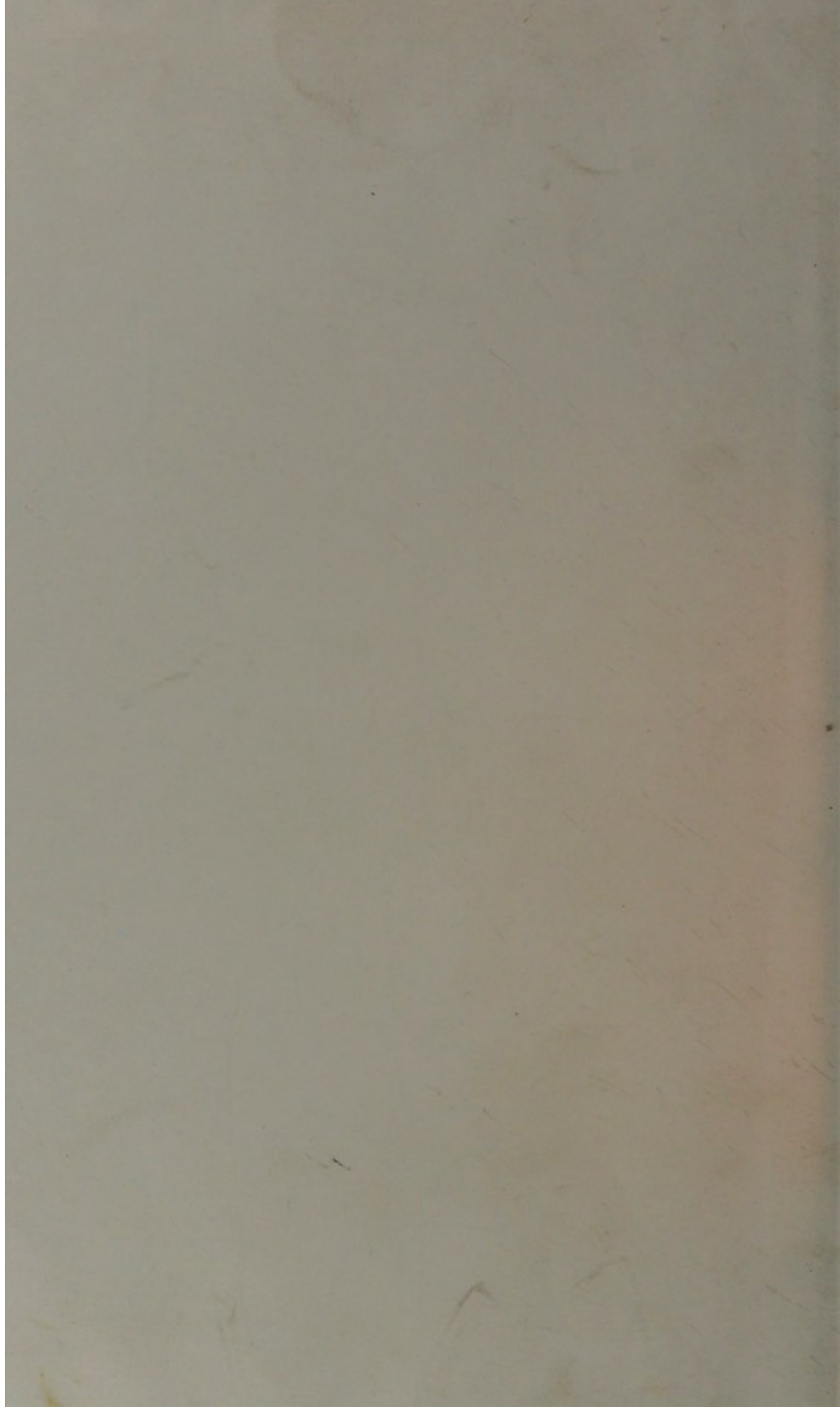
Syfilis	5
Besværlig fødsel	5
Eklampsi hos moderen	2
For tidlig fødsel	3
Misdannelse	2
Placenta prævia og navlesnorfremfald	2
Andre aarsager	21

Af *dyreforsøg* er udført 33, hvortil er benyttet marsvin, kaniner og hvide mus.

Personalet.

Institutets faste personale har bestaaet af de to fast ansatte assistenter cand. L. Severin Petersen og cand. med. Olaf Scheel, fra 15de oktober af sidstnævnte og cand. med. M. Haaland, samt som vikar fra 15de oktober til aarets udgang cand. med. A. Tanberg; som amanuensis cand. med. E. H. Hansteen. De voluntørassistenter har følgende arbeidet ved institutet: Studenterne Andreas Læen, Harald Grimm, Hans Fleischer, Ragnvald Ingebrigtsen, Volrath Vogt samt cand. med. Nils B. Grøndahl

(Some)

Text run into gutters.
(Tables)

Tight gutters
throughout.

